

Møtereferat – video/telefonmøte med Kvensk institutt og Halti kvenkultursenter om kvensk bibliotektjeneste

Møtedato: 22. juni 2015, kl. 10:00-11:30

Sted: Videokonferanse/telefonmøte

Til stede: Hilde Skanke (Kvensk institutt), Pål Vegard Eriksen (Halti Kvenkultursenter) Philipp Conzett (UiT Biblioteket), Margrethe Haslund (Nordreisa bibliotek), Rønnaug Ryssdal (Finnmark fylkesbibliotek) og Stine Qvigstad Jenvin (Finnmark fylkesbibliotek).

Forfall: Birgit Larsen (Troms fylkesbibliotek)

Referent: Stine Qvigstad Jenvin (Finnmark fylkesbibliotek)

Sak 1: Kort orientering om arbeidet i Forprosjekt Kvensk bibliotektjeneste til nå

Rønnaug redegjorde for organisering og bakgrunn for forprosjektet. Forprosjektet kom i gang etter et behov ytret fra det kvenske miljøet. UiT Biblioteket, Nordreisa bibliotek, Troms fylkesbibliotek og Finnmark fylkesbibliotek deltar i prosjektgruppen. Finnmark fylkesbibliotek har prosjektledelse og er prosjekteier. Nasjonalbiblioteket bidrar med støtte til forprosjektet.

Det ble arrangert et innspillmøte i mars med godt oppmøte, og prosjektgruppen fikk inn mange innspill i forbindelse med innspillmøtet.

Prosjektgruppen har vært på studietur til bibliotekmiljøet i Tornedalen og Luleå.

Prosjektgruppen arbeider nå med rapport til Nasjonalbiblioteket. Det planlegges også å søke Nasjonalbiblioteket om et 2-årig hovedprosjekt. Utfra innspill og registrerte behov vil hovedprosjektet ha 5 fokusområder: Bibliografi, informasjon, samling, formidling og litteraturproduksjon. Prosjektgruppen skal ha møte i Tromsø i slutten av august for å ferdigstille rapport og søknad. Søknaden sendes på høring til alle relevante institusjoner og miljøer i september. Frist for å levere søknad til Nasjonalbiblioteket er 1. oktober.

Sak 2: Kort orientering fra Kvensk institutt og Halti kvenkultursenter om mandat, tjenester og planer framover

Kvensk institutt har status som nasjonalt senter for formidling, dokumentasjon og synliggjøring av kvensk kultur. Instituttet har en daglig leder og et styre bestående av representanter fra UiT (Alta og Tromsø), Porsanger kommune, Norske Kveners Forbund og NKF's lokallag i Børselv og Lakselv. De arrangerer kurs, seminarer og konferanser, arbeider med språkprosjekter og har en oversettingstjeneste (kostnadsfri for offentlige institusjoner). De siste to årene har de fokusert på kvensk språk; grammatikk, orddannelse og ordforråd, og

samarbeider med UiT om den elektroniske ordboken <http://sanat.oahpa.no/fkv/nob>. Egne og andres utgivelser selges i egen butikk og på nett. De vil framover fortsatt prioritere arbeidet med kvensk språk og planlegger en kvensk språkleir for barnehagebarn i Porsanger i samarbeid med Norske Kveners Forbund. Kvensk institutt har også søkt midler til å oversette matematikkbøker til kvensk.

Halti Kvenkultursenter er et regionalt senter i Nord-Troms som arbeider med å synliggjøre kvensk kultur og språk. De bidrar til at den kvenske befolkningen skal kjenne sin historie. Senteret har en daglig leder og to ansatte, et styre og et representantskap. Representantskapet er selskapets øverste organ og er bestående av representanter fra de seks eierkommunene i Nord-Troms og Troms fylkeskommune. De arrangerer festivalen Paaskiviikko i de 6 kommunene i Nord-Troms. Halti Kvenkultursenter har flyttet inn i nytt bygg med formidlingslokale, kontorer og museumsbutikk. Halti Kvenkultursenter har arrangert en kvensk familieleir på tvers av landegrensene (Tornedalen, Kiruna, Nord-Troms) og skal arrangere en ungdomsleir. Halti kvenkultursenter samarbeider med Bokbussen i Nord-Troms om turnéer med formidling av kvenkultur.

Sak 3: Hvilke forventninger har Kvensk institutt og Halti kvenkultursenter til en nasjonal kvensk bibliotekstjeneste?

Kvensk institutt ønsker at kvensk materiale blir tilgjengelig. De pliktavleverer til Nasjonalbiblioteket og til UiT (på etterspørsel). Kvensk institutt har tidligere samarbeidet med Porsanger bibliotek om en større boksamling gitt til Kvensk institutt av en privatperson. Disse bøkene ble lånt ut via Porsanger bibliotek.

Halti Kvenkultursenter ønsker formidling og en god oversikt over det som finnes av kvensk litteratur. De ønsker også at det blir enklere å finne ut hvor man kan få tak i litteraturen.

Sak 4: Kvensk bibliotekstjeneste ønsker bl.a. å drive formidlingsarbeid fysisk og på nett og tilby kultur- og litteraturproduksjoner til bibliotekene. Hva kan Kvensk institutt og Halti kvenkultursenter bidra med, og hvordan kan vi samarbeide?

Prosjektgruppen ønsker at Kvensk bibliotekstjeneste skal være noe mer enn en fysisk samling, og ser for seg både informasjonsskriv, forfatterpresentasjoner m.m.

Kvensk institutt ønsker å invitere til litteraturkvelder og forfatterbesøk. De har god erfaring med å samarbeide med Porsanger museum og historielag om lokale arrangement hvor privatpersoner tar med gamle fotografier. Institusjonene hjelper til med å identifisere personer og steder på bildene. De opplever ofte at de som kommer snakker kvensk, og arrangementet blir som en språkkafe. Kvensk institutt har også gjennomført musikk/sang-prosjektet «Uuet Laulet» for ungdom, og kvenkulturformidling gjennom sang er et velegnet virkemiddel når det er barnehagebesøk på instituttet.

Halti kvenkultursenter har et godt samarbeid med Bibliotek- og kulturbussen i Nord-Troms og Nord-Troms-bibliotekene. Sammen med de forannevnte og Samisk Språksenter i Kåfjord arrangeres det årlig en [flerspråklig eventyrturne for elever på 1. trinn](#) - og i forkant av Paaskiviikko arrangeres en årlig [kvensk bokbussturne for elever på 5. trinn](#) i hele regionen. Arrangementene er både av språklig og [kulturell art](#).

Begge institusjoner søker om eksterne midler til sine respektive prosjekter. Aktuelle søkerinstanser er f.eks. Kulturdepartementet, Kommunal- og moderniseringsdepartementet, Norsk Kulturråd og fylkeskommunene.

Begge institusjonene kan bidra til konferanser og seminarer i en nasjonal kvensk bibliotekteneste. Halti kan også delta i utvikling av produksjoner og turneer.

Prosjektgruppen trakk fram at Den kulturelle skolesekken bør utfordres til utvikling av kvenkultur- og litteraturproduksjoner som kan prøves ut gjennom kvensk bibliotekteneste. I prosjektperioden bør det også utarbeides en kompetansekatalog for spredning av kunnskap om kvenenes historie og kultur. Kvensk institutt og Halti Kvenkultursenter er positive til disse tiltakene.

Sak 5: Digitalisert materiale av bilde og lyd – hvordan kan dette tilgjengeliggjøres for publikum gjennom bibliotekene?

Nasjonalbiblioteket digitaliserer materiale, og det samme gjør andre kultur- og forskningsinstitusjoner. Å bidra til tilgjengeliggjøring av kvensk materiale uavhengig av format er en viktig del av prosjektet. Det finnes fotosamlinger ved UiTs museum, ved andre museer og ved Finnmark fylkesbibliotek. Kvensk institutt har digitaliserte lydopptak av språkprøver fra Norge, innsamlet av Institutet för de inhemska språken (KOTUS, Finland), og Nord-Troms museum har sangopptak på kvensk. Halti Kvenkultursenter har digitalisert artikler i lokalhistoriske årbøker fra Nord-Troms med relevans for kvenkultur fram til 2012. UiT ønsker at mer av samlingen blir tilgjengelig for forskere. Det er aktuelt å etablere en portal med kildeoversikt til bruk for alle som søker informasjon om kvensk historie og kultur.

Lover og regler rundt rettigheter og tilgjengeliggjøring må følges.

Philipp redegjorde for arbeidet med kvensk bibliografi ved UiT. UiT har drevet denne tjenesten fram til 2011 og vil nå videreføre den.

Sak 6: Kompetansehevingstiltak for økt kunnskap om kvensk språk og kultur internt (for bibliotek) og eksternt (for publikum), blir et prioritert punkt i arbeidet med å utvikle kvensk bibliotekteneste. Hvordan kan Kvensk institutt og Halti kvenkultursenter bidra til kompetanseheving?

Halti kvenkultursenter kan bidra med å tilrettelegge for kunnskapsspredning på allerede etablerte arenaer, som festivalen Paaskiviikko.

Margrethe framhevet bibliotekene som arena for formidling, og at det er stort behov for egnet informasjonsmateriell. Kunnskap om kvenkultur må bli tema på bibliotekkonferanser og biblioteksjefmøter.

Kvensk institutt vil gjerne bidra på seminarer i bibliotekmiljøet, både med faglige foredrag, formidling av undervisnings- og informasjonsmateriell og språklæring/språkkurs. De gir ut årsmeldinger og informasjonsbrosjyrer også i norsk, engelsk og finsk språkform.

Sak 7: Eventuelt

Bruken av begrepet kvensk/norsk-finsk ble diskutert. Kvensk institutt er et nasjonalt senter for kvensk språk og kultur og forholder seg som institusjon aktivt bare til begrepet kvensk.

Prosjektgruppen har hatt ønske om å besøke både Kvensk institutt og Halti Kvenkultursenter, men har ikke hatt mulighet til nå. Prosjektgruppen håper å realisere dette i løpet av høsten.

Vadsø, 26.6.2015

Stine Qvigstad Jenvin, ref.